

De Aarde heeft koorts

Marie Dielemans
Muriel Dielemans
Myriam Dielemans

Beste Collega's,

Dit verhaal is geschreven om in de klas voor te lezen. Het kan als didactisch materiaal gebruikt worden voor leermodules over het milieu.

Het gekozen formaat is niet ideaal voor een voorstelling op scherm, maar kan beter in uitgeprinte vorm aan de kinderen getoond worden of aan het bord opgehangen worden. Bij elke bladzijde tekst hoort een tekening.

Voeg er veel intonatie en details bij om uw kinderen liefde en respect voor de natuur aan te leren.

Alle briefpost (tekeningen, opmerkingen of vragen) voor Professor Niezel, Breekhals of Waaghals is welkom. De personages zullen gegarandeerd antwoorden.

Professeur Niezel (Breekhals of Waaghals)
International Polar Foundation
Tweestationsstraat 120A
B-1070 Brussel
België

Beste Ouders,

Thuis leert men van jongsaf aan goede manieren, ook deze die het milieu aangaan.

Vertel dit verhaal aan uw kinderen en beslis samen met hen wat u samen kunt doen om de planeet de behouden.

Schrijf ons gerust op bovenvermeld adres!

Iedereen was opgewonden in het schooltje van het dorp Huppelstad.

Er werd voor 's anderendaags een feest voorbereid. De lerares, Juffrouw Liefhoog, luisterde naar Bengeltje het meisjeskonijn, die een welkomsgedicht aan het voorlezen was.

Achteraan in de klas oefende haar vriendin Koketje haar danspasjes en in de gang zongen Pim en Pom een liedje dat ze net hadden geleerd.

Toen de bel 4 uur luidde, was alles klaar. Juffrouw Liefhoog kondigde aan:

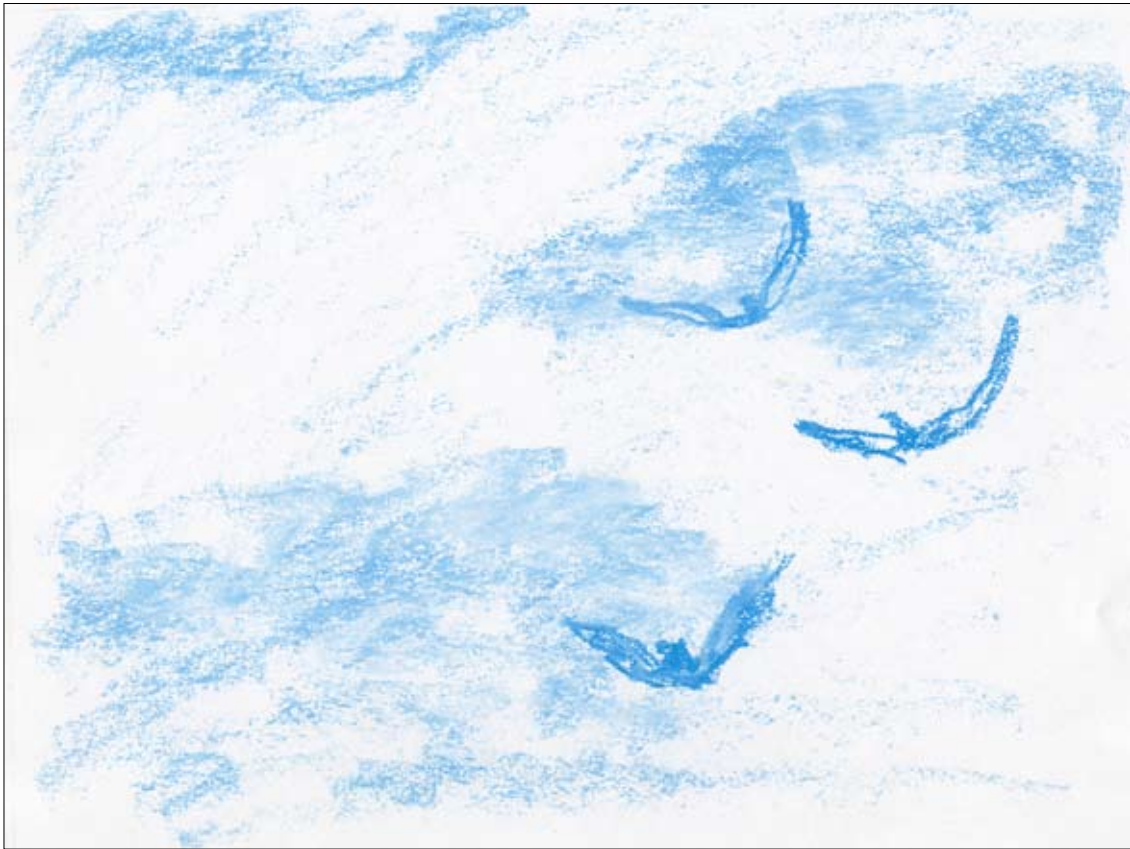
- Voor maandag hebben jullie geen huiswerk, want het is feest !
- Leuk ! Fantastisch ! riepen de konijntjes.

En iedereen keerde blij terug naar huis.

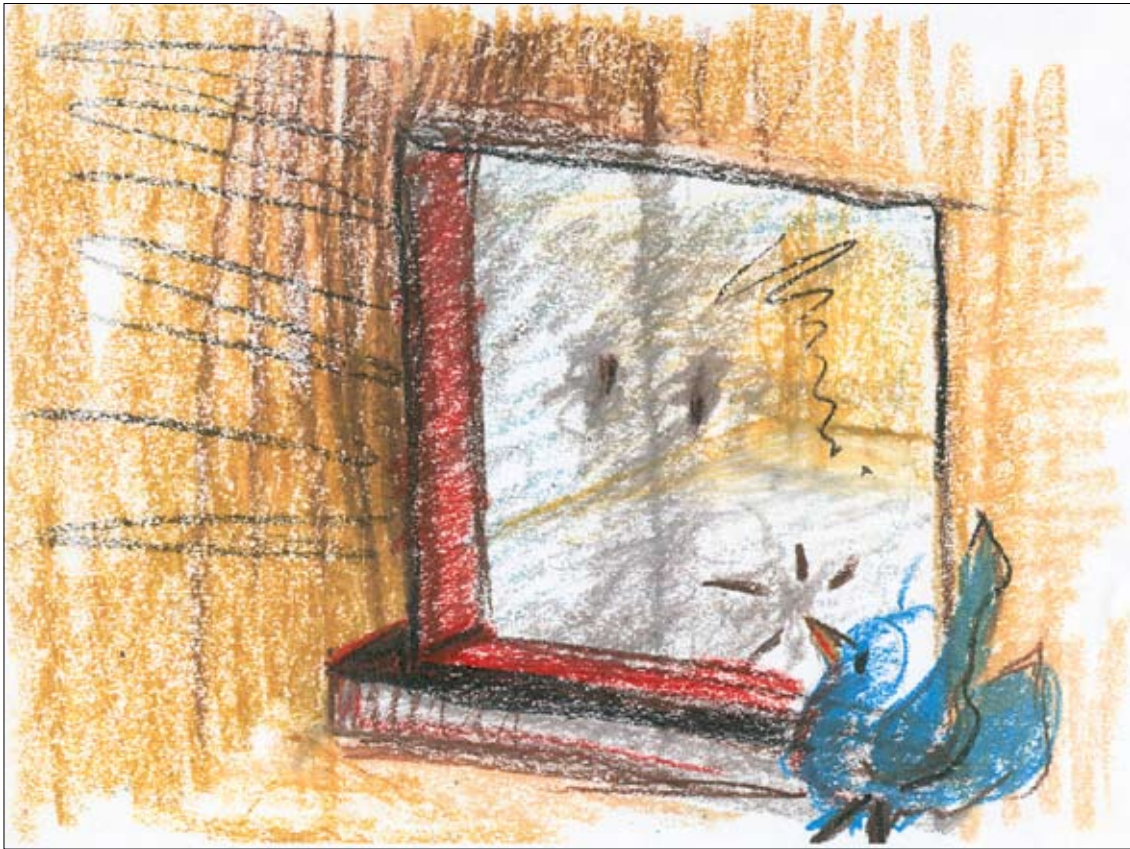
- Nog één keer slapen en het wordt reuze plezierig, dacht Pim toen hij boven in zijn kamer klom.

Zoals alle konijnen van Huppelstad, had hij moeite om slaap te vatten. 's Anderendaags werd hij heel vroeg wakker. Hij opende vrolijk de gordijnen.

Hij werd onmiddellijk verrast door het schrille getjilp van de vogels. Hij zag zijn vriend, geeuw de meeuw en vroeg hem:

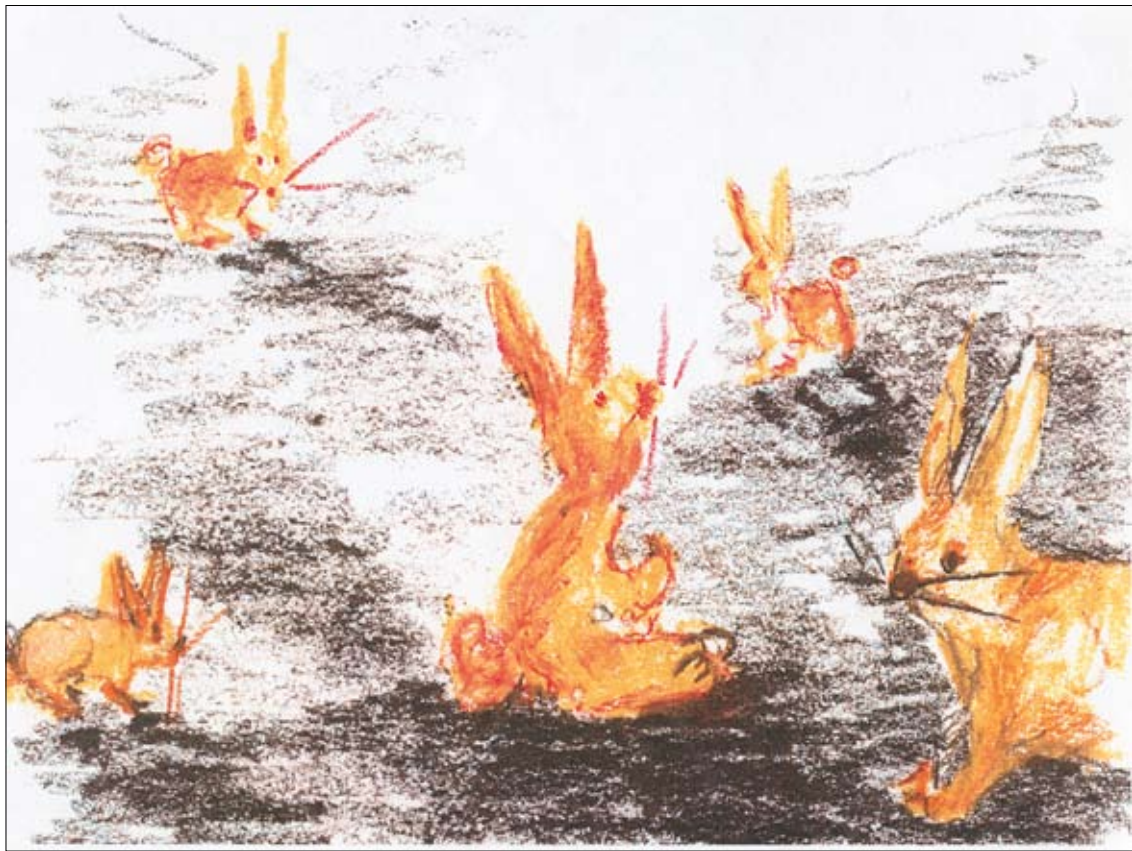
- Geeuw, wat gebeurt er? Wat betekent dit lawaai zo vroeg in de morgen? Komt dit door het feest?
- Nee Pim, antwoordde Geeuw. Er is iets vreemds aan de hand op het strand nabij de school. Kom met me mee, ik breng je.
- Nee, verwittig eerst mijn vrienden. We zien elkaar wel aan de school.

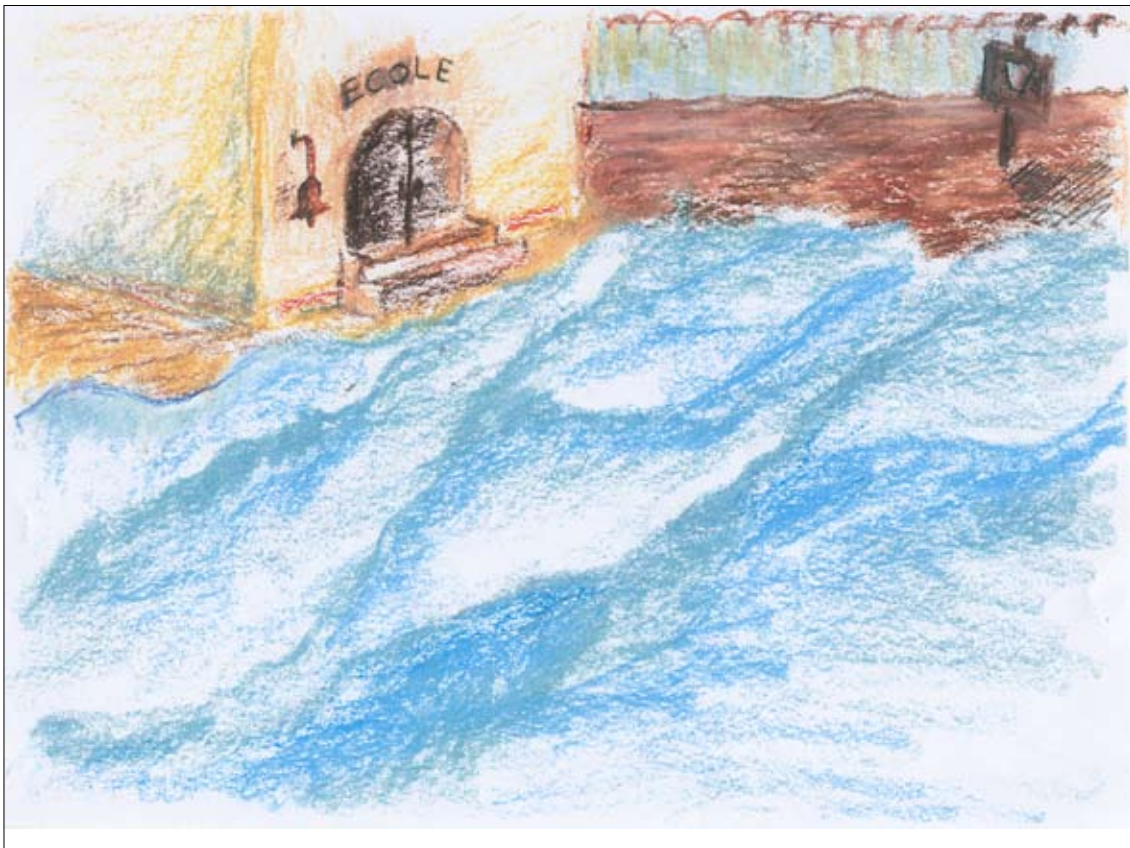
Geeuw de meeuw klopte met zijn bek tegen het raam van de kamers van zijn vrienden en allen samen gingen ze er vandoor.

Pim was zo nieuwsgierig dat hij zich veel te snel aankleedde. In zijn haast zat zijn broek achterstevoren en had hij twee verschillende kousen aan.

Als een wervelwind haastte hij zich naar buiten. Onderweg kwam hij zijn vriendinnen Bengeltje en Koketje tegen. En een beetje verder kwam Pom erbij. Zo arriveerden ze samen beneden aan het schoolstrandje.

- Oh ! Wat is er ? vroeg Bengeltje.
- Maar, we kunnen de school niet meer binnen! riep Koketje.
- Kunnen jullie zwemmen? vroeg Pom.

Iedereen probeerde een verklaring te vinden voor dit vreemde voorval.

Het zeeniveau was gestegen en overspoelde het mooie strandspeelplein. Kleine golfjes klotsten zachtjes tegen de voordeur van de school.

- Dit is niet normaal, dacht Pim. Laten we onze ouders en Juffrouw Liefvoog wakker maken. Zij zullen misschien weten wat dit betekent !

Het nieuws verspreidde zich snel in het dorp.
Iedereen verzamelde zich voor de school.
Niemand had dit ooit eerder meegemaakt.

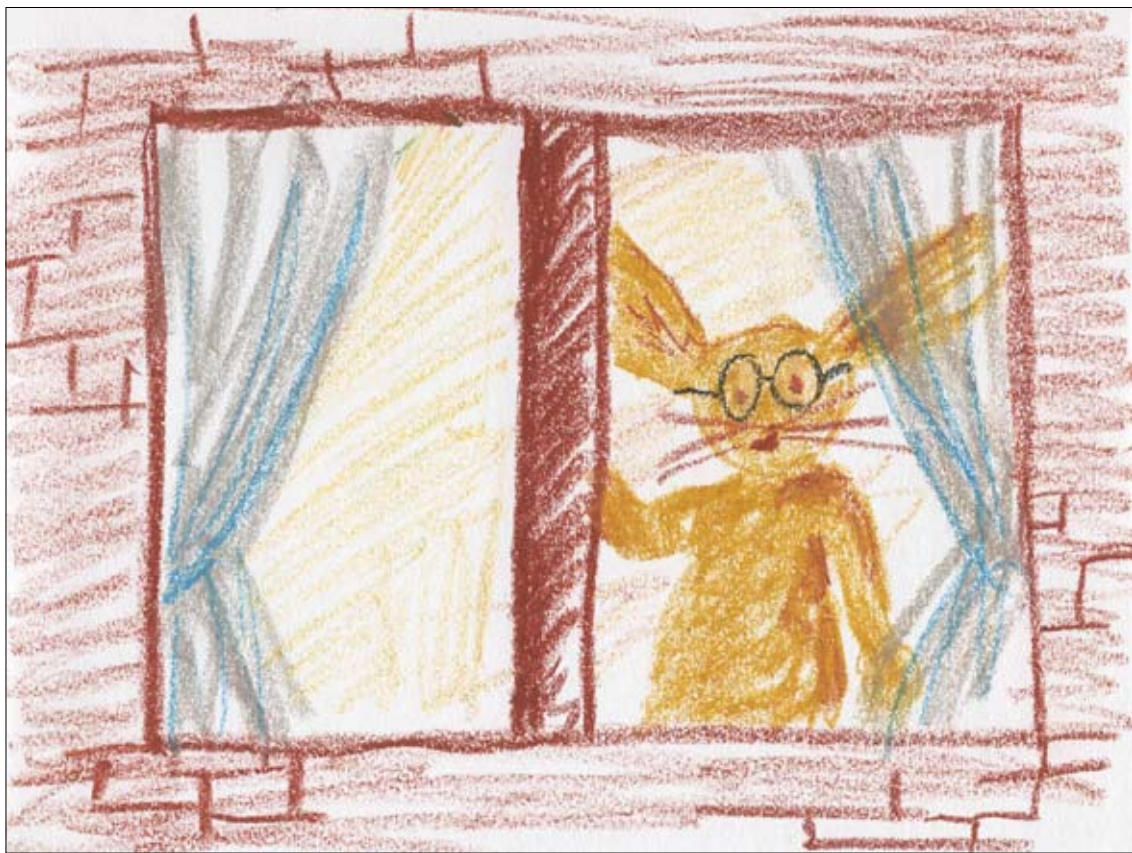
- Waarom vragen we het niet aan Professor Niezel, stelde Juffrouw Liefvoog voor.

Professor Niezel was een bekend geleerde. Hij woonde buiten het dorp in een huis vol met boeken en recepten voor zijn proeven. Hij zag er heel origineel uit met zijn vierkante hoed en kleine ronde brilletje.

Pim en Pom zouden hem opzoeken.

Van zodra de twee jonge konijnen hem dit vreemde fenomeen meldden, sloot Professor Niezel zich op in zijn bibliotheek om er zijn boeken te raadplegen en dit geval te bestuderen.

De tijd verstreek...en Pim en Pom werden ongeduldig.

- Dit moet erg zijn, zei Pim.

Net op dat moment stak Professor Niezel zijn hoofd naar buiten. Hij zag er ernstig bezorgd uit.

- Niets, ik heb niets gevonden, zei hij ontmoedigd. Ik heb meer informatie nodig. Geeuw de meeuw zou naar de zee moeten vliegen om aanduidingen voor dit vreemde fenomeen te vinden.

Pim en Pom renden terug naar het dorp waar iedereen ongeduldig op hen wachtte.

Geeuw de meeuw stemde onmiddellijk toe de opdracht uit te voeren die professor Niezel hem opgedragen had.

- Reken op mij, mijn vrienden. Ik zal zover vliegen als ik kan. Ik zal mijn ogen en oren goed open houden. Ik vertrek nu meteen, vervolgde Geeuw.

In het dorp dacht niemand meer aan het feest. Iedereen keek beduusd en vol onbegrip naar de zee.

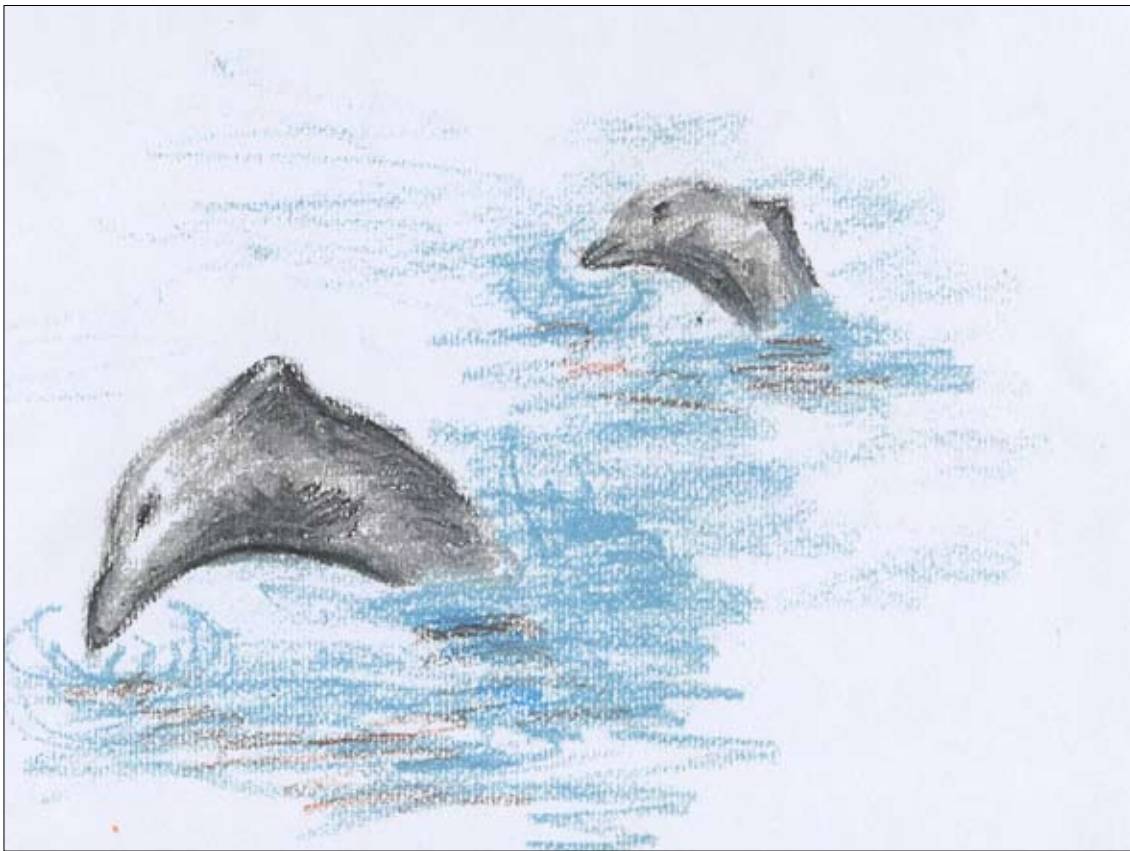

Al snel na zijn vertek vloog Geeuw een vissersboot tegemoet. Hij wilde zich op het dek zetten, maar werd weggejaagd door de vissers die dachten dat hij vis kwam stelen.

- Luister naar mij, ik wil enkel informatie, legde Geeuw uit met een verlangende blik naar de smakelijk ogende vis.

Ondanks zijn verlangen om een hap van die heerlijke maaltijd te pikken, zette hij zich geduldig op de rand van de boot. Hij moest tenslotte zijn opdracht volbrengen! Uiteindelijk richtte de oudste visser zich tot hem:

- Welke informatie wil je, kleine meeuw? Hier werken we, we hebben geen tijd voor praatjes.
- Hebben jullie op zee iets merkwaardigs opgemerkt sinds gisteren? vroeg Geeuw.
- Speel jij met mijn voeten? antwoordde de visser. Nee, de zee is niet veranderd. Maar toch is er minder vis dan toen ik jong was.
- Oh! Bent u zeker dat er niets veranderd is? vroeg Geeuw opnieuw.

Ontgoocheld verliet Geeuw de onvriendelijke bemanning van de boot.

Geeuw vloog lang en hield nauwlettend het wateroppervlak in het oog, maar hij kon niets ongewoons opmerken.

Wat later zag hij vrolijk duikende dolfijnen. Hij sprak hen aan:

- Dag vrienden! Hebben jullie de laatste tijd niets vreemds opgemerkt? vroeg hij.
- Nee, kleine meeuw, antwoordde een dolfijn. Kom met ons spelen! Het water is heerlijk, en zelfs een beetje warm!
- Een andere keer, antwoordde Geeuw.
Vandaag heb ik een opdracht...

Geeuw vloog moe en ontgoocheld weg. In de verte zag hij een eiland en besloot daar te stoppen om uit te rusten.

In gedachten verzonken ging Geeuw op het strand zitten.

- Wat een prachtig zicht! dacht hij bewonderend. De zonsondergang wierp een rode glans in de blauwe zee.

Opeens werd zijn aandacht afgeleid door het gezoem van twee wespen die hun nest binnenvlogen. Ze hadden een druk gesprek...

- Bzz! Weet je, ik kom van ver, van een heel groen land waar geen enkele wesp ooit is gegaan!, zei ze heel fier.
- Bzz! Bzz! Wat? Het groene land: Groenland? Ben je tot daar geweest? Maar daar is het vreselijk koud!, antwoordde de andere.
- Bzz! Nee, dit jaar niet. Het is er super want de mensen proberen ons niet dood te meppen, omdat ze niet eens weten dat we soms wel eens durven steken!

Geeuw was één en al oor.

- Dit is vreemd ! dacht hij. Ik moet snel Professor Niezel verwittigen.

Geeuw vloog de hele nacht door. Hij stopte niet bij het dorp en kwam buiten adem bij Professor Niezel aan. Hij vertelde hem wat hij gezien en gehoord had. Professor Niezel wreef zijn snorharen glad en dacht diep na.

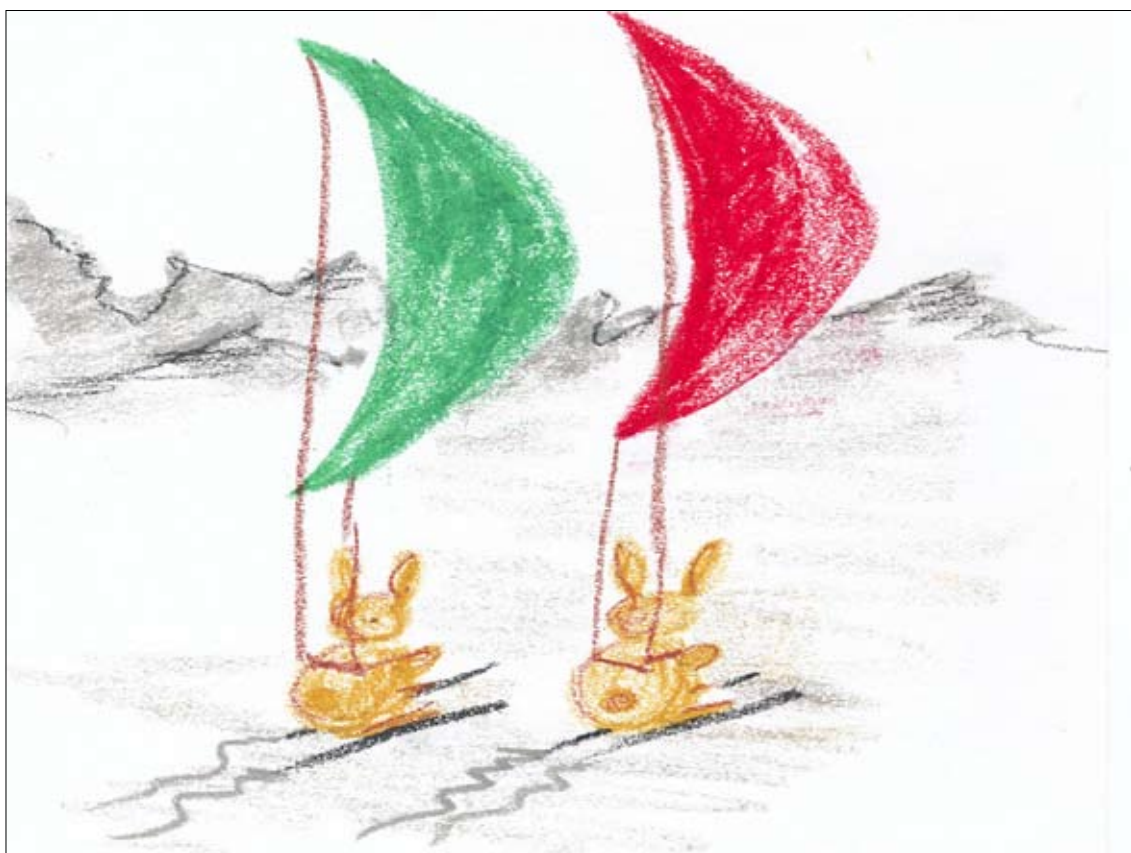
- We moeten absoluut iemand naar de Noordpool sturen, zei hij opeens. Ik heb staaltjes ijs nodig. Ik zou ze in mijn laboratorium kunnen onderzoeken en zo begrijpen hoe die wesp naar het gewoonlijk zo koude Groenland is kunnen vliegen. Misschien heeft dit wel iets te maken met wat er in onze school gebeurt.
- Maar dit is gevaarlijk! riep Geeuw uit. Niemand zal willen gaan!
- Toch wel, antwoordde Professor Niezel. In het woud zijn er twee ontdekkingsreizigerskonijnen. Ze zijn geboeid door deze gebieden en staan altijd klaar om te vertrekken! We gaan het hen vragen!

De twee ontdekkingsreizigers, Breekhals en Waaghals, gingen akkoord om Professor Niezel te helpen.

In het dorp was iedereen druk in de weer om de reis voor te bereiden.

Op twee grote sleeën laadden ze taarten en lekkere hapjes die de mama's speciaal voor deze gelegenheid hadden gebakken. Ze vergaten ook niet de speciale uitrusting die ze nodig zouden hebben om te overleven in deze ijzige gebieden: een speciale tent, slaapzakken, heel warme kleren, een kooktoestel, ski's, zeilen, enz. En zelfs een geweer om de gulzige beren af te schrikken!

Een vliegtuig zette Breekhals en Waaghals en hun materiaal af op het pakijs (= bevroren zee), op een plaats waar het ijs dik genoeg. Ze waren echter nog behoorlijk ver verwijderd van de Noordpool.

Breekhals en Waaghals moesten de rest van de weg te voet afleggen en hun sleeën zelf voorttrekken.

Opeens kwam de wind opzetten.

- Super! We kunnen onze ski's en de zeilen bovenhalen! riep Breekhals. Daarmee kan de wind ons sneller vooruit blazen.
- Waaghals, kijk! Er is een vreemde glans aan de horizon.
- Laten we een kijkje gaan nemen!

Maar het is water, zei Waaghals verbaasd. Het ziet er net uit als een klein meer.

- Het pakijs is gesmolten, antwoordde Breekhals.
- Nochtans is het nog geen zomer. Laten we hier stoppen en onze tent opzetten. Dan kunnen we staaltjes nemen voor professor Niezel.
- Aan het werk !

De zwakke zon stond op het punt onder te gaan. De wind blies hard. De kou sneed in hun vel, zelfs al hadden ze een warme wollen trui aan.

Ondanks de kou trokken Breekhals en Waaghals elk één van hun beschermende paar handschoenen uit. Zo ging het gemakkelijker om de tent op te stellen, maar liepen ze wel het risico dat hun poten zouden bevriezen. Maar daar wouden ze niet al te diep over nadenken. De bewoners van Huppelstad hadden immers al hun hoop op deze polaire expeditie gezet. Breekhals en Waaghals mochten hen dus niet teleurstellen.

Een dag later, na een nacht heerlijk geslapen te hebben in hun knuffelwarme slaapzakken, aten de ontdekkingsreizigers de heerlijke taarten die de mama's hadden gebakken. Ze maakten ook thee met gesmolten sneeuw.

Een mama beer en haar twee kleintjes werden aangetrokken door de heerlijke geuren en waagden zich rond de tent. Waaghals wilde zijn ontbijt echter niet delen. Hij had bovendien schrik van die grote dieren. Hij nam het geweer en zette zich klaar om een salvo af te vuren en zo de beren af te schrikken. Gelukkig stak op dat moment net een zeehond zijn snuit boven water en lijdde de aandacht van de beren af. Zeehonden zijn immers het lievelingseten van de beren!

De weg naar de Noordpool zag er oneindig lang uit. Breekhals en Waaghals bereidden zich voor op een zware tocht.

Bij hun vertrek stak een sneeuwstorm op. De wind waaide alle kanten op en het pakijs begon uiteen te splijten en vervaarlijk te bewegen. Grote ijsblokken kwamen met elkaar in botsing. Breekhals en Waaghals waren bang... maar niets zou ze weerhouden!

Vaker en vaker zagen ze gaten gevuld met water in het ijs. Dit was heel verontrustend, want normaal zou alles hier bevroren moeten zijn.

Na veel moeite kwamen ze eindelijk bij de Noordpool aan.

- Laten we ons haasten om terug naar huis te gaan, zei Waaghals. We moeten Professor Niezel dringend inlichten dat het ijs smelt.
- Nee, nog niet, antwoordde Breekhals. We hebben nog maar enkele ijsstalen. Dit is niet voldoende voor het onderzoek van Professor Niezel.
En weet je nog? Die wespen spraken over een heel groen land dat Groenland heet. Laten we tot daar gaan!

Boven hen had Ivoor, de prachtige ivoor
meeuw van de Noordpool, geen woord gemist.

- Wie zijn jullie? Wat zoeken jullie hier?,
vroeg hij nieuwsgierig. Hebben jullie dan
geen schrik om op dit bewegende pakij te
lopen of om poolberen of vossen tegen te
komen?

Breekhals en Waaghals waren heel gelukkig
nog eens iemand in deze verlaten vlaktes tegen
te komen. Ze nodigden hun nieuwe vriend dan
ook uit voor hun vieruurtje.

Ze legden hem het vreemde fenomeen van
Huppelstad voor en vertelden hem vervolgens
over hun opdracht.

- Ik zal jullie helpen, zei Ivoor. Vanuit de
lucht zal ik een gemakkelijkere weg naar
Groenland vinden. Één waar jullie geen
hummocks zullen tegenkomen. Dit zijn
grote ijsblokken die jullie weg kruisen en
waar je over moet klimmen om je tocht
verder te zetten.

Met zijn drieën zetten ze de expeditie voort.
Onderweg stelde Ivoor veel vragen over
Geeuw de meeuw.

- We zijn neven, vertelde Ivoor, maar Geeuw houdt niet van de kou. Hij komt niet op de Noordpool! En voor mij is het veel te warm in Huppelstad... we zien elkaar dus nooit. Wat jammer!

Breekhals en Waaghals vertrouwden op Ivoor als gids.

Met hun ski's en hun zeilen gingen ze al even snel vooruit als Ivoor. Bijna vergaten ze de angstaanjagende, krakende en schurende geluiden van het bewegende pakij. Ze bewonderde de onverklaarbare schoonheid van de witte koude vlakten.

Plotseling riep Ivoor vanuit de hoogte :

- Hoera! We zijn er bijna! Ik zie meer en meer ijsbergen. Die grote ijsblokken die zich van de gletsjers hebben losgemaakt zijn in de zee gevallen en zijn gevangen door het pakijs. Dit betekent dat de kust nabij is.
- Pfff! De wind wordt te sterk! Ik kan mijn zeil niet meer vasthouden ! Mijn poten doen pijn! klaagde Breekhals die zich opeens heel moe voelde.

Terwijl Breekhals en Waaghals uitrustten om warme thee te drinken en terug op krachten te komen, vloog Ivoor alvast voorop om de weg verder te verkennen.

Toen hij terugkwam kondigde hij aan :

- De Nunataks zijn niet ver meer.
- De wat? vroeg Waaghals stomverbaasd.
- De Nunataks, herhaalde Ivoor lachend. Dat zijn rotsachtige bergen langs de kusten, die als eilandjes boven de ijskap - dit is de grote gletsjer die Groenland bedekt - uitsteken.
- Laten we dan vertrekken naar de Nunataks, zei Breekhals ongeduldig.

Opnieuw lieten ze de wind hun zeilen bol zetten en zonder veel moeilijkheden bereikten ze Groenland.

Daar aangekomen, verliet Ivoor hen. Hij hield niet van die eenzame, uitgestrekte vlaktes.

Breekhals en Waaghals zetten vanaf hier hun avontuur alleen verder.

Om op de ijskap te geraken en om er stalen te verzamelen voor Professor Niezel, moesten onze avonturiers over een grote helling ijs . Het was net een gladde glijbaan! Hoe zouden Breekhals en Waaghals dit in hemelsnaam moeten aanpakken? Avonturiers als zij durven wel wat, maar dit leek hen een hachelijke onderneming.

- ... één enkele ijskern, hoorden ze plots zeggen door een door de wind meegevoerde stem. De woorden haalden hen uit hun gedachten.

Breekhals en Waaghals huppelden er terstond op af.

Al snel kruisten ze het pad van een groep hazen met een witte pels.

- Wat is een ijskern? vroeg Waaghals aan één van hen.
- Hahaha!
- Hohoho !
- Wat is hij grappig ! grinnikten de hazen. Hij weet niet eens wat een ijskern is! Dat noemt zich dan een poolreiziger.

Een oudere haas legde hen uit wat een ijskern is. Wanneer men met een holle buis een gat in de ijskap maakt, haalt men er een langwerpige stuk ijs uit. Dit is een ijskern.

Breekhals was een beetje op zijn tenen getrapt. Toch dacht hij ogenblikkelijk aan Professor Niezel en zijn opdracht.

- We zouden een ijskern nodig hebben. Waar kunnen we er één vinden?
- Wij hebben er één, antwoordden de witte hazen. Gisteren zijn we op de ijskap geweest en hebben we er één meegebracht. Jullie kunnen hem krijgen in ruil voor wortels. We hebben er nog nooit gegeten! lachtten ze.

Breekhals en Waaghals ruilden de zak wortels tegen een dikke ijskern en haastten zich naar Huppelstad.

Zodra Professor Niezel de ijskern had ontvangen, zette hij zich aan het werk in zijn laboratorium. Hij plaatste de kern meteen in de diepvriezer zodat het ijs niet kon smelten.

Nadat hij zijn wetenschappelijke werktuigen zorgvuldig op zijn onderzoekstafel had klaargelegd, sneed hij voorzichtig een schijfje ijs uit de core. Helaas was het heet in de kamer! Het ijs smolt en professor Niezel moest dan maar water onderzoeken.

Hij voerde een hele reeks testen uit, maar het water leverde geen enkel geheim op. Hij herbegon met een nieuw schijfje ijs, en dan nog eens en nog eens... maar steeds moest hij ontgoocheld vaststellen dat hij met het water niet wijzer werd.

Professor Niezel ijsbeerde de kamer rond op zoek naar oplossingen ...

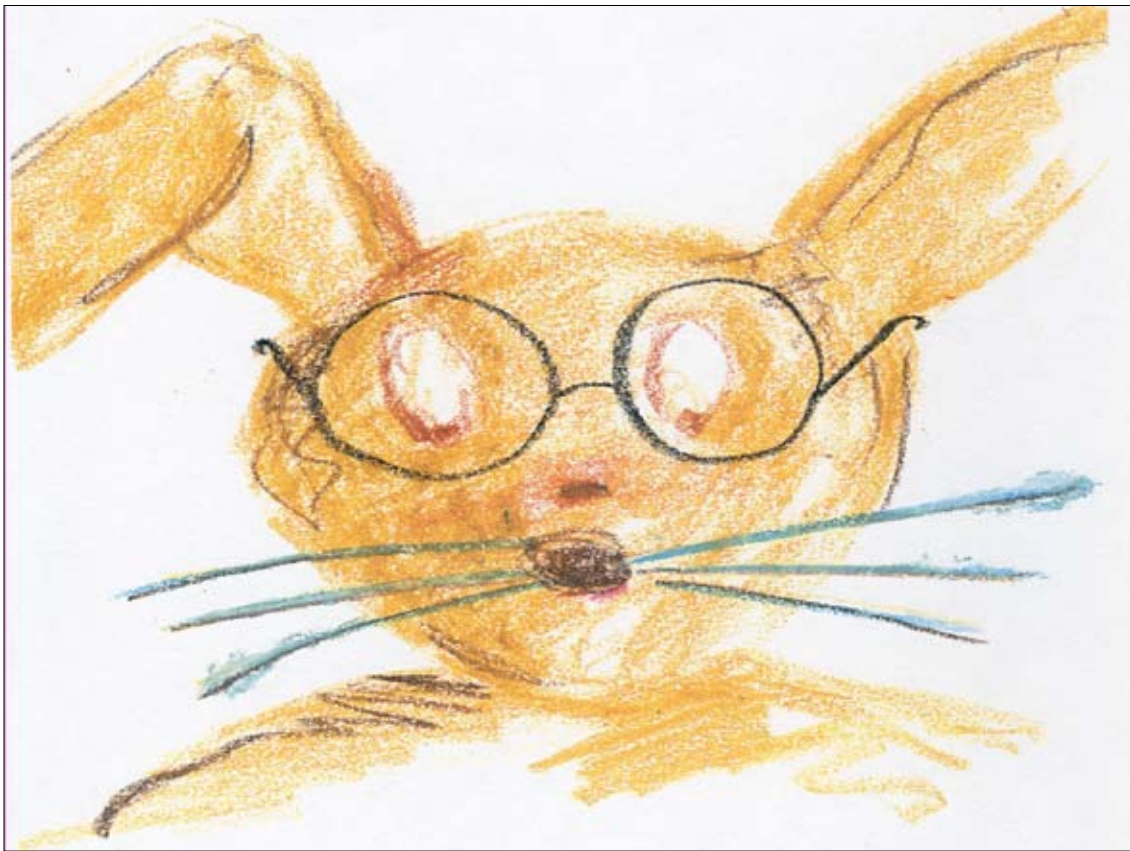

En plots kreeg hij een geniaal idee :

- Ik moet niet het water, maar het ijs bestuderen! constateerde hij tevreden.

Professor Niezel draaide de verwarming dicht. Beetje bij beetje daalde de temperatuur in zijn laboratorium. Het was echter nog niet koud genoeg en dus verhuisde hij alles naar een reuzenkoelkast, waar hij in alle rust zijn experimenten kon verderzetten.

Alle bewoners wachtten buiten af. Niemand durfde de geleerde te storen.

Professor Niezel merkte niet op hoe koud hij het eigenlijk wel had. Zijn snorharen stonden stijf en zijn vacht was bevroren. Hij kon zijn pootjes nog met moeite bewegen. Maar toch bleef hij geconcentreerd werken.

Hij haalde het ijs uit de diepvriezer, sneed het voorzichtig in laagjes, alsof het een salami was, en plaatste het ijsstaaltje met zijn ijskoude vingers onder een vergrootglas.

- Wat een wonder ! riep hij verrast uit. Overal zag hij kleine luchtbelletjes, die gevangen zaten in het ijs.

Hij bestudeerde de luchtbelletjes en begreep uiteindelijk, na vele uren werk, wat er aan de hand was.

Tenslotte kwam Professor Niezel naar buiten en sprak de bewoners toe :

- Ik begin het te begrijpen! De Aarde is ziek: ze heeft koorts. Deze koorts doet het ijs van de Noord- en Zuidpool smelten. Hierdoor is er meer water in de zee. Al dat water wil natuurlijk ook ergens heen. Zo is het ook tot bij onze school geraakt en is de speelplaats overspoeld.

Is deze ziekte ernstig ? vroeg Bengeltje plots bezorgd.

- Ja, ik denk het wel, antwoordde Professor Niezel.
- Bestaan er geen medicijnen of middelen om haar te genezen? Vroeg Pim.
- Ik zal ernaar zoeken, antwoordde een al even bezorgde Professor Niezel. En hij keerde terug in zijn laboratorium.

Kort daarna nodigde Professor Niezel alle kinderen uit in zijn bibliotheek. Koketje staarde verbluft naar de grote hoeveelheid boeken. Bengeltje was geboeid door het grote bord vol met ingewikkelde berekeningen. Pim en Pom, die normaalgezien heel druk aan het kabbelen zijn, durfden zich niet te verroeren.

Geeuw de meeuw zette zich aan de rand van het raam.

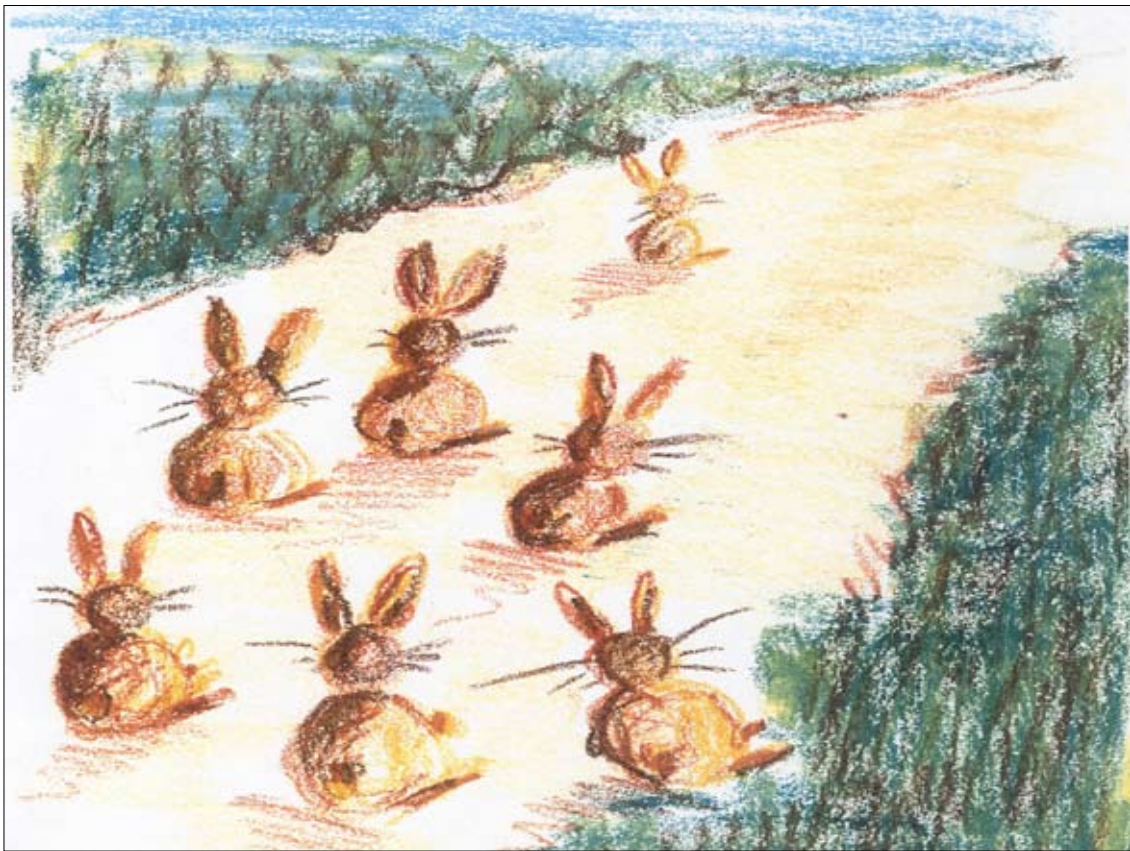
- De Aarde heeft koorts, legde Professor Niezel uit. Ze vecht tegen een heel ernstige microbe: de vervuiling.
- Wat is de vervuiling ? vroeg Koketje.
- Het is alles wat slecht is voor de natuur, zoals de uitlaatgassen van de auto's, de rook van de fabrieken en de verwarming van de huizen, enzovoort.
- Maar dan is het onze schuld dat de Aarde koorts heeft ! merkte Pim op.
- Oh ja ! En het enige medicijn dat daartegen helpt, is ophouden met te vervuilen, ging Professor Niezel verder.

De verwarde konijnen verlieten Professor Niezel.

Onderweg braken hevige discussies los. Iedereen wilde zijn steentje bijdragen om de Aarde te genezen. Ze hadden prachtige ideeën.

- Ik zal elke keer het licht uitschakelen wanneer ik een kamer verlaat, zei Bengeltje.
- Ik zal elke dag te voet naar school gaan, in plaats van met de wagen, zei Koketje.
- Ik zal douches nemen in plaats van een bad, zei Pom. Zo zal ik minder warm water verbruiken.
- Ik zal het afval sorteren zodat zoveel mogelijk ervan gerecycleerd kan worden, zei Pim.
- En ik, sloot Geeuw af, stel voor aan iedereen te vertellen over de ziekte van de Aarde zodat iedereen mee kan helpen haar te genezen.

De konijnen keerden blij terug naar huis.
Niemand dacht nog aan het schoolfeest. De
Aarde had koorts, maar ze zou vlug genezen...

Opgedragen aan

ALAIN HUBERT

Hij die ons laat dromen over ontzagwekkende landschappen, en ons de ogen opent voor de broosheid van onze planeet en de jongsten onder ons ertoe aanzet ons milieu te beschermen.

ALLE KINDEREN EN JONGEREN

Die door hun spontaniteit, hun levendigheid en hun onstuimigheid, ons steeds doen nadenken over hoe we hun interesse verder kunnen stimuleren.

Hartelijk dank aan

GAUTHIER CHAPELLE

Dokter in de biologie en lid van de International Polar Foundation, voor zijn duidelijke uitleg en zijn kostbare steun gedurende dit project.

JOËLLE VAN DEN BERG

Om ons toegang te verlenen tot de vzw Réseau Idée, Informatie en verspreiding van de opvoeding over het milieu.

